

NGŨ VĂN 7: CÁCH LẬP Ý CỦA BÀI VĂN BIỂU CẢM

I. Những cách lập ý thường gặp của bài văn biểu cảm

1. Liên hệ hiện tại với tương lai

Liên tưởng đến tương lai để khẳng định sự gắn bó mãi mãi của cây tre với cuộc sống của người Việt Nam. Tre đã từng giúp ích rất nhiều cho người dân trong lao động sản xuất và chiến đấu, trong bối cảnh công nghiệp hoá, vẻ đẹp của tre mang đậm ý nghĩa biểu trưng cho nét đẹp tinh thần của người Việt Nam.

Tác giả đã bày tỏ tình cảm ngợi ca của mình đối với cây tre thông qua việc phân tích những nét đẹp, công dụng riêng của nó và thể hiện sự nâng niu trân trọng bằng những lời cảm thán, lời văn thiết tha, hình ảnh cây tre điệp lại nhiều lần,...

2. Hồi tưởng quá khứ và suy nghĩ hiện tại

Tác giả thể hiện sự say mê với trò chơi gà đất trong niềm hoài nhớ da diết, lắng sâu. Trong dòng hồi nhớ ấy, những hình ảnh của trò chơi tuổi thơ hiện lên với một vẻ đẹp kì diệu, mang màu sắc lung linh của tâm tưởng nhớ nhung, nhuộm màu sắc triết lí sâu xa của một tâm hồn đã từng trải,... Lưu ý đến sự chuyển mạch cảm xúc từ hồi nhớ quá khứ đến suy nghĩ hiện tại: "Bây giờ tôi hiểu ra,...".

3. Tưởng tượng tình huống, hứa hẹn, mong ước

Người viết đã bày tỏ tình cảm yêu mến của mình với cô giáo bắt đầu từ một tình huống (lời nói của cô giáo). Tình cảm sâu sắc ấy được bộc lộ qua những kỉ niệm mà tác giả gợi lại.

Bằng sự liên tưởng từ Lũng Cú, cực Bắc của Tổ quốc tới Cà Mau tác giả đã thể hiện tình yêu đất nước, ước mong về tương lai, nhấn nhủ ân tình Nam - Bắc sâu nặng, bền chặt.

4. Quan sát, suy ngẫm

Bằng sự quan sát tinh tế hình ảnh "u tôi" đã được khắc hoạ đan lồng với những lời nhận xét sắc sảo, thấm đẫm tình thương yêu, tác giả đã thể hiện tình cảm sâu nặng của mình với người mẹ. Hình ảnh "u tôi" hiện ra càng rõ nét bao nhiêu, nhận xét càng chân thực, sắc sảo bao nhiêu thì tình thương yêu càng sâu sắc bấy nhiêu.

II. Luyện tập

Gợi ý: Cảm xúc về con vật nuôi.

Tả con gà trống

- a. Mở bài: Giới thiệu con vật nuôi mà em thân thiết.
- b. Thân bài: Kể lại những kỉ niệm chung quanh con vật nuôi đó.

- Vài nét về con vật nuôi của em: Ví dụ nó bao nhiêu tuổi? lông màu gì? To hay nhỏ?...
 - Lai lịch nguồn gốc của nó: Em có nó trong trường hợp nào? Mua hay được ai cho? Những kỉ niệm chung quanh việc nó về với gia đình em?
 - Chung quanh việc đặt tên cho nó? Em có kỉ niệm gì không?
 - Buổi ban đầu em đã có tình cảm với nó chưa? Vì sao?(Vd nó cắn giày dép của em, nó kêu làm em không ngủ được, nó đi vệ sinh hôi hám..v...v....
 - Dần dần em bị nó chinh phục như thế nào? Chuyện gì khiến em không còn ghét nó? (Vd : Nó mừng rỡ khi em đi học về. Nó cọ đầu vào em an ủi. Nó là cảm hứng để em làm được một bài làm văn tốt, hoặc nó lập công bắt chuột, ...)
 - Bây giờ thì em và nó gắn bó với nhau như thế nào?(Nó là vệ sĩ của em? là bạn cùng chia sẻ vui buồn? Em chăm sóc nó như thế nào em em vậy....)
- c. Kết bài: Suy nghĩ của em về nó.
- Không thể tưởng tượng một ngày nào đó nó bị bắt cóc.
 - Sẽ cố giữ gìn và chăm sóc nó như thể đó là một thành viên của gia đình.